VYJÁDŘENÍ VÁCLAVA VYDRY

Zdravé kopyto

Myslím, že bych měl, nebo spíš, lépe řečeno, cítím povinnost objasnit některé zavádějící informace obsažené v komentáři Ing. Vinčálka, vztahujícímu se k prvnímu dílu seriálu Zdravé kopyto od dr. Hiltrud Strasser.

Dovolil bych si zásadně nesouhlasit už s titulkem repliky, který zněl Zdravé kopyto bosé i podkované. Je to protimluv: Zdravé kopyto může být bosé, ale podkované kopyto nikdy nemůže být zdravé. Pak by zajisté nemuselo být podkované. Chtěl bych zdůraznit, že pokud mluvíme o zdravém kopytě, je to kopyto, které beze zbytku plní svou fyziologickou funkci a u něhož je růst a obrus rohoviny v rovnováze.
Pokud se týče argumentu, že koně, kteří „musí vykonávat jinou pracovní činnost než si užívat svoje zdraví na rozlehlých pastvinách a lahodit oku svého mecenáše“, musí být ustájeni „v boxech sportovních a relaxačních center“, jsem nucen konstatovat, že jde o argument velmi účelový. Paní doktorka nikdy netvrdila, že koně, chovaní a používaní lidmi, musejí žít na rozlehlých pastvinách, ale naopak popisuje možnosti, jak dopřát koni potřebný celodenní pohyb a společnost ostatních koní na dostupném, omezeném prostoru, kterým disponujeme v naší „civilizované“ krajině. Naopak dlužno dodat, že odchov koní na měkkých travnatých porostech jejich kopytům příliš neprospívá. Mimochodem, v republice je cca 900 000 ha různých travních porostů (prostě luk), z toho 737 430 ha je nahlášeno jako pastviny (že se využívají jako skutečné pastviny v plném počtu, trošku pochybuji) a 180 000 ha jsou jakési další louky bez pastevního režimu.
Následující odstavec, spekulující o „rozumných chovatelích, podkovářích a veterinářích odmítajících brutální metody dr. Strasserové“ a o „milovnicích koní“, které propadly jejím scestným teoriím, či o kategorii bloudů, kteří, aby co nejméně ubližovali svým „miláčkům“, jezdí na nich pokud možno bez sedel a na ohlávce (někteří dokonce i bez ní), místo aby jim dopřáli nějakou „pohodlnější úpravu kopyt“ a nenechali je „ležet týden na studené zemi špatného výběhu po neodborné úpravě kopyt metodou Strasser“, s dovolením, nebudu komentovat, protože z něj mluví osobní zaujatost.
Nikdy jsme nikomu netvrdili, že po třídenním semináři na Hněvšíně může kvalifikovaně upravovat kopyta. Seminář je velmi důkladným uvedením do této tématiky. Ne kurz, po kterém je někdo schopen a oprávněn strouhat koně, či dokonce snad prohlašovat, že se jedná o metodu Strasser. To může jen paní doktorkou vyškolený ošetřovatel kopyt, který se prokáže jejím certifikátem. Kdokoli strouhá koně bez dostatečných znalostí a dovedností, dělá medvědí službu nejen této metodě, ale také všem koním, které postihnou jeho neodborné zásahy, i veškerému snažení o to, abychom dopřáli koním zdravý a spokojený život na jejich vlastních bosých nohách.
Ale pojďme dál. Netuším, kde se Ing. Vinčálek dozvěděl, že „je prokázáno“, že kopyta koňovitých, čili oslů, zeber a koní jsou anatomicky a funkčně nesrovnatelná. Doporučil bych mu to raději ještě s někým prokonzultovat. A na to, že u volně žijících equidů se špatně postavenými končetinami a kopyty nikdo nikdy nespočítal počty následkem tohoto uhynulých koní, je poměrně jednoduchá odpověď: protože jich nikdy nebylo mnoho. Oni jsou totiž v důsledku života v jejich přirozeném prostředí a

dostatku pohybu většinou zdraví. Na rozdíl od „civilizovaného koně sportovce“, který přes veškerou civilizovanou péči nemůže chodit na svých vlastních nohách bez podkov a který je ve většině případů, v době, kdy by měl být na vrcholu svých sil, buď uspán, nebo v tom lepším případě v důchodu někde na pastvině.
Další srovnání afrického domorodce a jeho soukmenovce obouvajícího tretry na olympiádě, s dovolením, také dost kulhá. Myslím, že ve firmách Nike či Adidas by určitě nesouhlasili se srovnáním jejich špičkových výrobků se sebelépe zhotovenou železnou věcí přibitou k noze. Tuto věc bych rozhodně nenazval pomůckou k maximalizaci výkonu, ale spíš, vzhledem k jejím účinkům, dopingem, poškozujícím zdraví koně.
„Není pochyb, že divoce žijící koně podkování nepotřebují. Jsou schopni sice urazit za den dlouhé vzdálenosti, ale pouze v podmínkách chudých na potravu...“ – s touto větou nezbývá než souhlasit. To jsou opravdu podmínky, kde divocí koně žijí. Takové stádo ale nikdy nežije na bohatých pastvinách a i v době rození a odchovu hříbat absolvuje dostatečné penzum pohybu potřebného pro jeho zdraví.
Také s radostí souhlasím, že bez znalostí anatomie a fyziologie lze těžko o tomto problému diskutovat. Proto je velice potřebné, aby se každý, komu leží na srdci zdraví jeho koně, v tomto oboru snažil co nejvíce vzdělat, aby si mohl udělat vlastní úsudek. Ale na to, bohužel, v časopise opravdu není dost prostoru a ani to není médium, které by toto mělo podrobně vysvětlovat.
Představa kopyta jako míčku může být sice zajímavá, ale neumím si představit míček, na kterém, když jej zatížíme, najdeme místo, jehož se tvarové zatížení nedotkne. Nicméně míček je míček a kopyto je šikmo seříznutý komolý kužel. A pokud předpokládáme, že kopytní stěna je po celém svém obvodu ze stejného materiálu a pomocí lamel je v tomto pouzdře zavěšena kost kopytní, mělo by být logické, že pouzdro se při zatížení a poklesu kopytní kosti, což u bosého normálního kopyta umožní zploštění chodidla, rozevírá od bodu 0 (čili uprostřed přední stěny kopyta (prstu) následujícím způsobem:
.

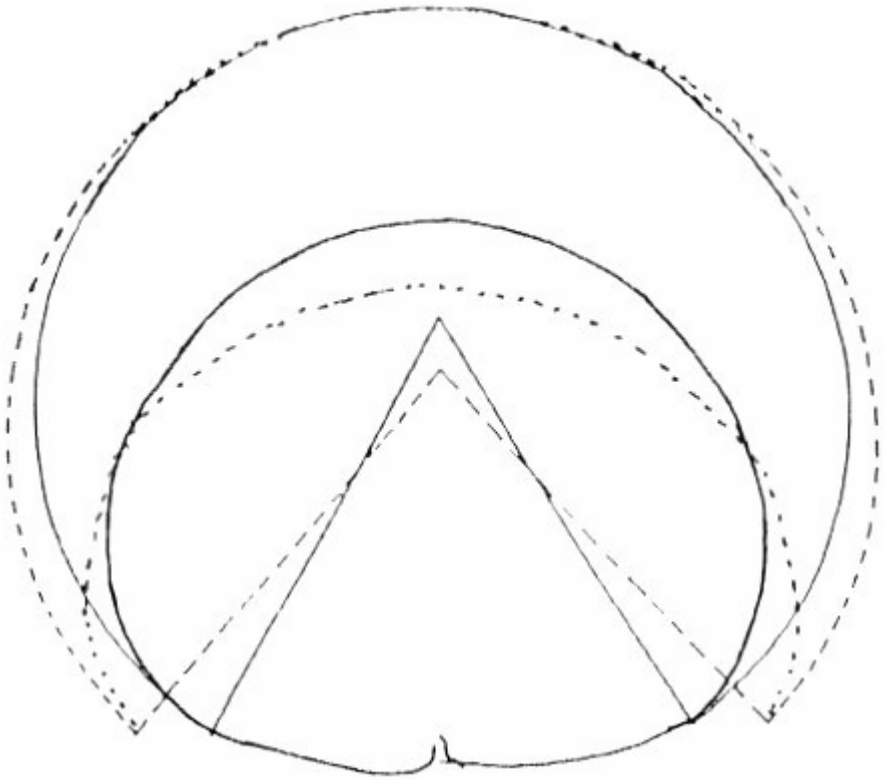

Pokud by se mělo kopyto pohybovat pouze v patkách, pak by nejspíš za posledním podkovákem musel být pant.
Klenba se může zploštit pouze potom, když se může rozšířit ke straně. Nejhlubší místo chodidlové klenby je u špice střelu a ta leží v oblasti, do které jsou po straně přitlučeny hřebíky do stěny. Klenba se nemůže zploštit, protože v oblasti hřebíků jsou stěny ke straně nepohyblivé. U podkovaného kopyta se chodidlo bohužel nepohybuje. Proto je krevní oběh v kopytní škáře v podkovaném kopytě také špatný a tím se chodidlová tloušťka časem stále ztenčuje. Takže kopytní mechanismus, navzdory „existenci genetiky, výživy, plemenné příslušnosti, vlivům prostředí, postavení končetiny a dalším faktorům“, považujeme za hlavní faktor ovlivňující růst rohoviny. Tedy pokud akceptujeme to, že Země není placatá. A tím je, myslím, také prokázáno, „že správně přitlučená podkova“ ***má*** „fatální vliv na zdraví kopyt“ a ***omezuje*** „kopytní mechanismus“. (A to, prosím, nemluvíme o špatně přitlučené podkově a také ne o špatně provedené bosé úpravě kopyta).
Dále se Ing. Vinčálek zmiňuje o videu prof. Pollita a pokusu dr. Strasserové, kterým dokázala, že při jednom kroku vytlačí kopyto 2 cl krve, a tento nazývá silně neobjektivním z několika důvodů uvedených ve svém článku. Zde je k tomuto názor dr. Strasserové: „To není můj pokus, nýbrž studie z univerzity v Queenslandu v Austrálii od profesora Pollitta, ten tím ukazuje, kolik krve cirkuluje při maximálním rozšíření kopyta při maximálním tlaku/stlačení. Je správně, že se pokus dělal pouze s mrtvým kopytem a není žádné srovnání s okovaným. Předpokládám, že při podkovaném kopytě vyjde pouze pár kapek. Když pan Vinčálek věří, že by se měl pokus dále rozšiřovat (jsem toho samého názoru), ať tento pokus provede sám s okovaným kopytem. Tato dokumentace by mě velmi zajímala.“

Pan Vinčálek dále uvádí: „Budeme-li přeci jen akceptovat jediný relativní výsledek tohoto pokusu, a to množství vytlačené krve, a přepočítáme ho na množství krve v litrech při průměrném denním pohybu 20 km, dosáhneme výsledku asi 7 litrů.“ Netuším, jak k tomuto výpočtu pan inženýr dospěl, ale pokud uvážíme, že k tomu, aby se kůň posunul o 2 metry vpřed, potřebuje udělat každou nohou minimálně krok, znamená to 4x 2 cl, což obnáší nějakých 8 cl na 2 m. Jednoduchým výpočtem zjistíme, že na 20 km se nejedná o 7, ale o 800 l. Což dle mého názoru není zas až tak bezvýznamné množství.
Pan inženýr také napsal: Dále bych chtěl důsledně oponovat lživému tvrzení, že kůň má malé srdce. Naopak koňské srdce je velmi výkonné, což dokazuje počet pulsů. V klidu má kůň asi 18 pulsů, v přiměřené zátěži kolem 50 a v těžké zátěži asi 100 pulsů za minutu. Obsah krevního řečiště koně, který je kolem 40 litrů krve, dokáže srdce prohnat tělem několikrát za minutu. Vzhledem k těmto skutečnostem je 7 litrů krve vytlačených kopytním mechanismem za 24 hodin pohybu koně nepodstatné množství a zcela jistě nepodporuje tvrzení o krevních pumpách. Dr. Strasserová se k tomu vyjadřuje: „Velikost srdce koně je snad vědecky dokázána a existuje o tom mnoho publikací. Sportovní koně – plnokrevníci mají ke své váze relativně větší (těžší) srdce než chladnokrevníci nebo teplokrevníci. Mimo to kolísá velikost srdce ještě oproti výkonu, který je po koni žádán. Jako u vrcholových sportovců, srdce přibírá na velikosti a váze, tak je to také u koně. Koně žijící jako jejich divocí kolegové, mají srdce relativně malé (ve srovnání s predátory a lidmi), mají ale možnost srdeční sval silně rozšířit – a to tak, že dokáže při běhu pumpovat až desetinásobek krevního množství oproti cca 2 dl, když odpočívají. Mimo to tluče srdce v klidu asi 30krát, v rychlejším pohybu více než 100krát. Odpovídá tomu i množství krve, které cirkuluje v těle, v klidu asi 6 litrů, při běhu ale více než 200 litrů za minutu, protože se objem náplně srdce rozšíří na více než 2 litry na úder. Takhle to stojí v učebnicích pro veterináře.“
Cituji dále Ing. Vinčálka: „Navíc dokážete si představit ten chaos v krevním řečišti, kdyby každé kopyto pumpovalo krev v jiném intervalu a ještě proti rytmu srdce?“ (dovoluji si upozornit, že toto je z anatomického hlediska nesmysl), na což dr. Strasserová odpovídá: „Žilní zpětný tok je vždy nezávislý od úderu srdce! U lidí a živočichů, kteří mají svaly v nohách, jsou žíly tlačeny díky svalové aktivitě a tím je pumpována žilní krev ve směru k srdci. U koní, jak je známo, neexistují svaly pod karpem nebo tarzem. Kopytní pouzdro s kopytním mechanismem musí proto při každém kroku pumpovat venózní krev nahoru. Nějaká jiná možnost, jak pumpovat krev zpátky k srdci, u koňovitých neexistuje. To také není můj nápad, nýbrž to stojí už ve 200 let starých podkovářských knihách, například od Lungwitze.“
A ještě snad pár maličkostí... Snaha vyléčit koně, navrátit mu přirozený tvar kopyta a obnovit jeho funkci, tolik potřebnou k tomu, aby správně fungoval celý organismus, si nezaslouží nazývat tvrdým zásahem a poškozováním welfare. Nechci tu jmenovat a upozorňovat na běžné praktiky v konvenčním ošetřování koní, které by se takto daly nazvat z našeho pohledu. Bohužel pro koně jsou až příliš běžné a málokdo se nad nimi pozastaví či zamyslí.
I u dospělého koně lze správnou úpravou kopyt a pohybem, za dodržení přirozených životních podmínek, upravit jeho postoj do fyziologické polohy. Nebo si myslíme, že tkáně nemají možnost se opravovat? Regenerační schopnost koně je v jeho přirozených životních podmínkách obrovská.
Pokud jde o šablonu, nechápu, proč se stává terčem úšklebku, když jsou na ní vyznačeny správné úhly, které by mělo zdravé kopyto vykazovat. (Kopytní kosti všech koní opravdu mají stejné úhly). Pokud je nevykazuje, není zdravé a nemůže

poskytnout koni svou tolik potřebnou funkci. A cílem úpravy kopyt je dosáhnout jejich zdraví. Pokud jsou kopyta zdravá, nepotřebují žádné zásahy. Ovšem taková aby v našich civilizovaných zemích pohledal. Tvrzení, že dr. Strasserová nepřistupuje ke každému kopytu individuálně, je nepochopení a neinformovanost.
Naopak podkování zakrývá problém a tím jej dále zhoršuje. Dočasný pozitivní efekt je zprovoznění koně. Není lepší jej „zprovoznit“ tím, že jej vyléčíme? To je ovšem mnohdy obtížné a trvá to pochopitelně déle. Ale je třeba si říct a uvědomit, co chceme.
Na závěr bych rád dodal k přání pana Ing. Vinčálka, jenž by „velmi rád každého podkováře, kopytáře nebo jinou osobu, která neodpovědně zeslabí chodidlo kopyta vyzul z bot a prohnal ho s dvacetikilovým závažím na zádech (vyrovnání poměru hmotnosti a plochy chodidla) několik kilometrů „cestou necestou“, aby si navždy zapamatoval, jaké „trauma koni způsobil“, že i s několika mými kolegy tuto výzvu ochotně přijmeme (i když nezodpovědný přístup k ošetřování celého kopyta – ne jen chodidla – je nám cizí), pokud si pan Vinčálek ukove patřičně padnoucí železné boty, pevně si je připevní na nohy a prožene se několik kilometrů „cestou necestou“ s námi.

Václav Vydra